

# PESTPROTOCOL

## BASISSCHOOL JOZEF & MARIA

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons.

Dit zien wij onder ogen en willen dit op onze school serieus aanpakken, samen met de ouders.

### **Dit pestprotocol heeft als doel**

- Alle kinderen behoren zich in hun basisschoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

### **Het probleem dat pesten heet**

Wat is pesten?

- Je weet dat de ander het niet leuk vindt.
- Je doet het bewust.
- Je doet het meer dan één keer

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven/sms
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren / negeren / buiten sluiten
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- emotionele en/of lichamelijke klachten

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

### **Hoe willen we daarmee omgaan?**

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

#### **Voorwaarden**

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Er is voor de school een vertrouwenspersoon aangesteld. Deze persoon verdiept zich in de problematiek van het pesten d.m.v. cursussen en het lezen van artikelen.

- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op school stellen we regelmatig een onderwerp in de kring of in de klas aan de orde. Vaak als onderdeel van de lessen 'Vreedzame School'. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde.

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspellen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang.

Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Op de Jozef & Mariaschool spreken we af:

### **Regel 1:**

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf groep 1 leren we de kinderen:

Je mag niet klikken, maar ... als je wordt gepest of als je ziet dat een ander wordt gepest, mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

### **Regel 2:**

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

### **Regel 3:**

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Ouders, leerkrachten en directie lossen het probleem in overleg op.

Dus:

- Doe niets bij een ander kind, wat je zelf ook niet prettig zou vinden
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wilt.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
- Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de meester of de juf wanneer je zelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.  
*Kinderen die pesten zitten zelf in de nesten !*
- Word je gepest, praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Luisteren naar elkaar.
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten maken we weer een nieuwe start.

Deze regels gelden op school en daarbuiten en hangen op een goed zichtbare plaats in de school en in de klas.

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels.

Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

### **Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vier stappen**

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

Wanneer leerlingen een conflict met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

#### **Stap 1**

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

#### **Stap 2:**

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de mediator of de leerkracht voor te leggen.

#### **Stap 3:**

De mediator of de leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie/pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van ruzie/pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties door de leerkracht (zie bij consequenties).

#### **Stap 4:**

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

Ook wordt de naam van de pester in de "Dit-kan-niet" map genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding in de map worden de ouders van beide leerlingen op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Ook wordt de intern begeleider en het team geïnformeerd.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

### **Consequenties**

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

#### **Fase 1:**

- Time-out op een vast afgesproken plaats (op het plein)
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht (b.v. stelopdracht met de 5 W's) over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

**Fase 2:**

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de 'Dit-kan-niet' map en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

**Fase 3:**

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

**Fase 4:**

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Onderwijsbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

**Fase 5:**

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

**Van alle fases dient een goede schriftelijke verslaglegging bijgehouden te worden, die ook in de zorgmap terug te vinden is. We gebruiken hiervoor het "Dit kan niet"-formulier**

## BIJLAGE

### Begeleiding van de gepeste leerling

- Meeleven en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Complimenten geven als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- *Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.*
- Inschakelen van het zorgteam.
- Informeren intern begeleider en team.

### Begeleiding van de pester

*N.B. : Dit is even belangrijk als de begeleiding van de gepeste leerling.*

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien dat iedereen er mag zijn.
- Complimenten geven als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Kind leren zich te beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Consequente houding van de leerkracht in de klas.
- Inschakelen van het zorgteam.
- Informeren intern begeleider en team.

### Adviezen aan de ouders van onze school

#### Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en het geven van complimenten kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het ondernemen van activiteiten in groepsverband.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Adviseer het inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

#### Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het ondernemen van activiteiten in groepsverband.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Adviseer het inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

**Alle andere ouders:**

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Leerkrachten en ouders uit de ouderraad en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Spierdijk, maart 2010

# "DIT KAN NIET"

## BASISSCHOOL JOZEF & MARIA

**FORMULIER VAN** .....

**Fase 1** (verantwoordelijkheid leerkracht + ouders)

| <u>Datum</u> | <u>Signaal</u> |                                     |
|--------------|----------------|-------------------------------------|
|              |                | Time out                            |
|              |                | Nablijven en schriftelijke opdracht |
|              |                | Melding naar ouders                 |
|              |                | Gesprek bewustwording               |
|              |                | Afspraken gedragsverandering        |

**Fase 2** (verantwoordelijkheid leerkracht, directie, vertrouwenspersoon + ouders)

| <u>Datum</u> | <u>Signaal</u> |                                                                         |
|--------------|----------------|-------------------------------------------------------------------------|
|              |                | Gesprek met ouders op school<br>(Verslag leggen. Afschrift naar ouders) |

**Fase 3** (verantwoordelijkheid vertrouwenspersoon + ouders)

| <u>Datum</u> | <u>Signaal</u> |                           |
|--------------|----------------|---------------------------|
|              |                | Plaatsing buiten de groep |

**Fase 4** (verantwoordelijkheid directie, leerkracht + ouders)

| <u>Datum</u> | <u>Signaal</u> |                         |
|--------------|----------------|-------------------------|
|              |                | Contact met CED,GGD,SMW |

**Fase 5** (verantwoordelijkheid directie, bestuur + ouders)

| <u>Datum</u> | <u>Signaal</u> |                          |
|--------------|----------------|--------------------------|
|              |                | Schorsing / verwijdering |